

§ 9**Remiss av Kvalitetspremie inom hemtjänst**

NORR 2021/746

Beslut

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande. Remissen hanteras som kontorsyttrande på grund av kort svarstid.

Sammanfattning

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-12-17.

Kommunstyrelsen har begärt yttrande från bland annat Norrmalms stadsdelsnämnd på tjänsteutlåtandet *Försök med kvalitetspremie inom hemtjänsten*. Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 25 januari 2021.

Kommunstyrelsen föreslår att staden under 2022 prövar en målbaserad ersättning för utförare inom hemtjänst i ordinärt boende. Modellen avser kvalitetspremier som baseras på tre kvalitetsindikatorer;

- kontinuiteten i den personal som den enskilde träffar
- andelen arbetade timmar som utgörs av timavlönade medarbetare
- medarbetarnas utbildningsnivå

Förvaltningen ser i sin helhet positivt på att ersättningsmodellen utvecklas till att även innefatta kvalitetspremier som ett komplement till nuvarande ersättningsform som baseras på utförd tid. Förvaltningen anser att kvalitetspremien bidrar till en mer allsidig belysning av hemtjänstutförare, ger förutsättningar till att styra mot kvalitet och upprätthålla och utveckla det systematiska kvalitetsarbetet.

Förslag till beslut

Ordföranden Petra Gardos Ek (M) föreslog att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag.

Vice ordföranden Ulla Sjöbergh (S) och ledamoten Karin Norman (V) anmälde ett gemensamt förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta enligt det.

Beslutsgång

Ordföranden Petra Gardos Ek (M) ställde de två förslagen mot varandra och kunde konstatera att nämnden beslutat enigt förvaltningens förslag.

Reservationer

Vice ordföranden Ulla Sjöbergh (S) och ledamoten Karin Norman (V) reserverade sig mot beslutet till förmån för sitt eget förslag enligt följande:

1. Stadsdelsnämnden avslår förvaltningens svar på remissen.
2. därutöver anföra följande:

Vi motsätter oss förslaget om kvalitetspremier inom hemtjänsten. Vi anser att det är en missvisande och felaktig väg att gå för att uppnå god omvårdnadskvalitet och en god arbetsmiljö. Utförare betalas redan för att de ska följa kraven som ställts i upphandlingen. Det finns ingen anledning att använda skattepengar till att locka dem till att uppfylla villkoren och utföra det arbete de redan åtagit sig att göra. Vi ställer oss istället frågan varför verksamheterna inte håller den kvalitet som de förbundit sig till i avtalet?

Införandet av kvalitetspremier medför flertalet risker. Om verksamheter inte når kraven för kvalitetspremien men samtidigt utför uppdraget tillräckligt väl för att en uppsägning av avtalet inte ska vara aktuellt, skapas en kategori utförare som helt enkelt bara är lite sämre. Vi menar också att det finns ett etiskt perspektiv som inte alls tillgodoses i förslaget. Vi undrar om kvalitetspremien kommer att redovisas för brukarna och i så fall hur det ska göras begripligt för allmänheten. Det finns idag över 70 hemtjänstutförare att välja på, flera av dessa finns också inom Norrmalm. Att införa ytterligare en parameter att inkludera i sitt val av utförare kommer inte förenkla valet utan snarare utgöra ett hinder.

I Tillitsdelegationens huvudbetänkande går det att läsa att forskning visar att det inte finns belägg för att införandet av målbaserad styrning höjer kvaliteten mer än i de verksamheter som håller hög kvalitet. Det är alltså inte en metod som går att tillämpa för att höja den generella kvalitetsnivån. Vidare menar delegationen att det finns risk att målbaserad styrning leder till att utförare kommer att sälla bland brukarna och välja bort de med mer komplexa behov, allt för att ha möjlighet att öka vinstmarginalen. Detta skulle sannolikt innebära ett ökat ansvar för hemtjänsten i egen regi, som givetvis inte väljer bort brukare.

Utförarna föreslås kunna ta del av kvalitetspremien om de uppfyller uppsatta premienivåer baserat på tre kvalitetsindikatorer. De indikatorer som föreslås är kontinuiteten i den personal som den enskilde träffar, andelen arbetade timmar som utgörs av timavlönade medarbetare och medarbetarnas utbildningsnivå.

Äldreförvaltningen lyfter fram att kontinuitet som bygger på att personalens arbetsmiljö blir åsidosatt inte ska premieras och föreslår därför en modell där minst två av tre indikatorer behöver vara uppfyllda för att få ta del av premien. Förvaltningen menar, med rätta, att hög kontinuitet hos kund i vissa fall kan innebära att arbetsmiljön för personalen inte är acceptabel exempelvis genom att arbetstidslagen inte följs och/eller att det är en hög andel timanställda. Vi anser inte att detta är en tillräckligt stor garanti för att säkerställa en hög kvalitet och en god arbetsmiljö och undrar vilka andra parametrar som kommer att behöva stryka på foten när utförarna ska jaga bonusar.

Vi har ytterligare invändningar mot förslaget eftersom vi ifrågasätter de utbildningskrav som ställs i ärendet och som avviker från villkoren i upphandlingen. Minst 60 procent ska ha 600 poäng eller mer i karaktärsämnen vård och omsorg, vilket är en utbildning lägre än vårdbiträdesnivå. Likaså sänks kravet på andelen undersköterskor från 30 procent till 20 procent.

Utvärdering av detta försök i mindre skala med kvalitetspremier ska ske efter en provperiod, vilket är positivt. Vi vill dock framhålla vikten av att den borgerliga majoriteten framför allt satsar på uppföljning av följsamheten av de befintliga avtalen med tillhörande villkor och krav. Vi kan konstatera att nödvändiga reformer som ramtid, tid för återhämtning, fortbildning och reflektion för personalen inte genomförts inom nuvarande system, eftersom varje minut redan är schemalagd för tid hemma hos brukare. Vi undrar vad som kommer att utvärderas och med vilken frekvens? Kommer brukarnas och personalens upplevelser tas i beaktande? Eller är det enbart utbetalade skattepengar i bonus för ett sämre utfört arbete än redan avtalat som kommer att bedöma hur modellen fungerat?

Vi anser att inom den underdimensionerade hemtjänsten behövs ett helhetsperspektiv med kraftfulla åtgärder. Vi kräver i nuläget en budget med riktad och långsiktig finansiering som säkerställer en omsorg med god kvalitet enligt beprövade och vetenskapligt fastställa metoder för omsorgsarbetet och att äldrenämnden utreder vilken ersättningsmodell som ger bäst utfall på kvalitet och arbetsmiljö.

Handlingar i ärendet

- NORR 2021/746-4 (Godkänd - R 1) Svar på remiss av Kvalitetspremie inom hemtjänst
- NORR 2021/746-1 Remiss - Kvalitetspremie inom hemtjänst
- NORR 2021/746-1.1 Kopia av godkänt tjänsteutlåtande: KS 2021/1471 Tjänsteutlåtande

- NORR 2021/746-2 Yttrande om försök med kvalitetspremie från Norrmalms pensionärsråd